

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Gwidon Jaworski
Sędziowie:	SA Piotr Pośpiech SO del. Marcin Schoenborn (spr.)
Protokolant:	Grzegorz Pawelczyk

przy udziale **Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gliwicach Wandy Ostrowskiej**

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2018 r.

sprawy **L. Z., syna J. i T., ur. (...) w W.**

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji obrońcy skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 7 czerwca 2018 roku, sygn. akt V K 46/17

1. zmienia zaskarżony wyrok ten sposób, że:

- uchyla pkt 1, 2, 3 i 5,
- na mocy art. 85 § 1 i 2 kk i art. 89 § 1, 1a i 1b kk w zw. z art. 20 § 2 kks w zw. z art. 39 § 1 i 2 kks łączy skazanemu: kary pozbawienia wolności orzeczone z warunkowym zawieszeniem ich wykonania wyrokami opisanymi w pkt VI, VII i IX, karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wyrokami opisanymi w pkt X, karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokami opisanymi w pkt XIV, karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokami opisanymi w pkt XIII oraz podlegającą wykonaniu karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokami opisanymi w pkt XVI i wymierza skazanemu karę łączną 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności,
- na mocy art. 577 kpk na poczet orzeczonej powyżej kary łącznej pozbawienia wolności zalicza skazanemu okres odbytej w całości kary pozbawienia wolności z wyroku opisanego w pkt XIV od dnia 14 kwietnia 2017 r. do dnia 11 października 2018 r. oraz okres odbytej dotychczas kary łącznej pozbawienia wolności z wyroku opisanego w pkt XIII od dnia 11 października 2018 r.,
- na mocy art. 85 § 1 i 2 kk i art. 86 § 2 kk w zw. z art. 20 § 2 kks w zw. z art. 39 § 1 i 2 kks łączy skazanemu: kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt VI, VIII i XII oraz kary łączne grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt II, IV, XIII

i XV oraz podlegającą wykonaniu karę łączną grzywny orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt XVI i wymierza skazanemu karę łączną grzywny w ilości 600 (sześciuset) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 70 (siedemdziesięciu) złotych,

- dodatkowo na podstawie art. 572 kpk umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w zakresie: kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczonej wyrokiem opisanym w pkt V, kar pozbawienia wolności orzeczonych w warunkowym zawieszeniu wykonania wyrokami opisanymi w pkt IV i VIII oraz grzywien orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt V, VII, IX i X;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zwalnia skazanego L. Z. od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSO del. Marcin Schoenborn SSA Gwidon Jaworski SSA Piotr Pośpiech

Sygn. akt II AKa 424/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 października 2018 r. sporządzone w całości na wniosek obrońcy skazanego

Sąd Okręgowy w Gliwicach rozpoznawał wszczętą z urzędu sprawę o wydanie wyroku łącznego wobec skazanego L. Z..

Przedmiotem postępowania objętymi zostały wszystkie dotychczas ujawnione w Krajowym Rejestrze Karnym skazania L. Z. oraz wyrok, którym orzeczono wobec niego w postępowaniu ponownym środek karny obowiązku naprawienia szkody, a to orzeczenia zapadłe w następujących sprawach karnych:

- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 54/13
- Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej sygn. akt III K 21/13
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 50/12
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 17/12
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 414/12
- Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt V K 114/12
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 852/12
- Sądu Rejonowego w Jaworznie sygn. akt II K 234/13
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 459/12
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 1565/11
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 444/15
- Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 1017/15
- Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt V K 60/14
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 1317/14

- Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 818/13
- Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 656/14
- Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt V K 54/16 (orzekający wyłącznie obowiązek naprawienia szkody)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem łącznym z dnia 7 czerwca 2018 r. sygn. akt V K 46/17 orzekł następująco:

1. w pkt 1 z powołaniem się na art. 85 § 1 i 2 kk i art. 89 § 1 i 1b kk w zw. z art. 20 § 2 kks w zw. z art. 39 § 1 i 2 kks w zw. z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw połączył skazanemu kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt V, VI, VII, IX, X, XIII, XIV i XVI części wstępnej i wymierzył skazanemu karę łączną 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w pkt 2 z powołaniem się na art. 577 kpk zaliczył na poczet orzeczonej w pkt 1 kary łącznej pozbawienia wolności okres odbywanej od dnia 14 kwietnia 2017 r. kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 1317/14;
3. w pkt 3 z powołaniem się na art. 85 § 1 i 2 kk i art. 86 § 2 kk w zw. z art. 20 § 2 kks w zw. z art. 39 § 1 i 2 kks w zw. z art. 19 ustawy z dnia 2 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw połączył skazanemu kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt II, IV, VI, VIII, IX, X, XI, XIII, XV i XVI części wstępnej i wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w ilości 700 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 70 złotych;
4. w pkt 4 z powołaniem się na art. 572 kpk umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w części dotyczącej wyroków opisanych w pkt I, III, XI i XVII części wstępnej;
5. w pkt 5 z powołaniem się na art. 576 § 1 kpk ustalił, iż pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach objętych wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu;
6. w pkt 6 na mocy art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku złożył obrońca skazanego. Zaskarżył orzeczenie w części co do wymiaru orzeczonych wobec skazanego kar łącznych, przy czym w odniesieniu do kary łącznej grzywny jedynie co do określonej liczby stawek dziennych i zarzucając rażąco niewspółmierność tychże kar wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i obniżenie wymierzonych kar łącznych do wysokości najsurowszych z kar danego rodzaju podlegających łączeniu zgodnie z zasadą pełnej absorpcji.

W toku rozprawy apelacyjnej obrońca powołując się natomiast na zmienione już po wydaniu zaskarżonego wyroku okoliczności, a to upływ okresu próby i dalszych sześciu miesięcy wynikającego z objętego orzeczoną karą łączną pozbawienia wolności skazania L. Z. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w sprawie Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 414/12 (opisane w pkt V części wstępnej), nadto wykonanie w całości z dniem 11 października 2018 r. również objętej węzłem kary łącznej pozbawienia wolności kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku w sprawie Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju sygn. akt II K 1317/14 (opisana w pkt XIV części wstępnej), wnioskował o ukształtowanie na nowo orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności z pominięciem w/w skazań, oczekiwał przy tym zastosowania przede wszystkim zasady pełnej absorpcji, choć dopuszczał również wymierzenie skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności w wysokości wyższej od najsurowszej z podlegających łączeniu, nie przekraczającej jednak 6 lat pozbawienia wolności, który to wymiar jego zdaniem nie naruszałby wynikającego z kierunku zaskarżenia obowiązującego w postępowaniu odwoławczym zakazu reformationis in peius.

Również Prokurator wnosił o uwzględnienie nowych okoliczności podniesionych w toku rozprawy apelacyjnej przez obrońcę, przy czym jego oczekiwaniem było ukształtowanie na nowo kary łącznej pozbawienia wolności z pominięciem skazań z wyroków opisanych w pkt V i XIV części wstępnej w wysokości 5 lat i 9 miesięcy, a nadto uwzględnienie w

podstawie prawnej tego rozstrzygnięcia również art. 89 § 1a kk oraz konkretnie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje.

Jakkolwiek zarzuty apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie, tym samym nie było podstaw do uznania wymierzonych skazanemu kar łącznych za rażąco niewspółmiernie surowe, nie mniej z innych przyczyn zaskarżony wyrok wymagał daleko idącej korekty sprowadzającej się do ukształtowania na nowo kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny, a także uzupełnienia rozstrzygnięcia umarzającego częściowo postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Utrzymanie wyroku w mocy byłoby bowiem rażąco niesprawiedliwe, stąd orzekając poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów po myśli art. 440 pkp należało zaskarżony wyrok zmienić na korzyść skazanego.

Odnosząc się jednak w pierwszej kolejności do zarzutów i twierdzeń zawartych w pisemnej apelacji obrońcy, w ogólności wskazać trzeba, iż zarzut rażącej niewspółmierności kary jest zasady tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (por. wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, OSNPP 1995/6/18).

Zaakcentowania też wymaga, iż wymierzenie kary łącznej wedle zasady absorpcji, a więc w wysokości najsurowszej z kar podlegających łączeniu, jest rozwiązaniem skrajnym wymagającym spełnienia określonych przesłanek. Stosuje się ją wyjątkowo i to jedynie wtedy, gdy przestępstwa objęte realnym zbiegiem przestępstw wskazują na bliską więź przedmiotową i podmiotową, są jednorodziejowe i popełnione zostały w bliskim związku czasowym i miejscowym, stanowiąc jeden zespół zachowań sprawcy, objęty jednym planem działania (por. wyrok SA w Szczecinie z 7 marca 2013 r., II AKa 1/13, LEX nr 1293731). Ma więc ona zastosowanie, gdy związek podmiotowo-przedmiotowy zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je do jednego przestępstwa jak w przypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw, gdy nie potrzeba podwyższać progu represji karnej (por. wyrok SA w Krakowie z 20 września 2012 r., II AKa 168/12, KZS 2012/10/39).

Tymczasem zbiegające się przestępstwa nie były wcale jednorodziejowymi, choć rzeczywiście wiązać należy ich popełnienie z szeroko rozumianą aktywnością skazanego na polu prowadzenia działalności gospodarczej. Nie można było jednak nie dostrzegać, iż miało ono zróżnicowaną postać. Skazany występował w różnych rolach, najczęściej jako prezes Przedsiębiorstwa (...) w J. bądź jako prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa (...), a i niekiedy jako zarządzający spółką (...), czy też po prostu osoba fizyczna. Jedynie przestępstwa skarbowe, za popełnienie których L. Z. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju w sprawie II K 444/15 (opisanym w pkt XI części wstępnej) takiego powiązania zdawały się nie wykazywać. Akurat w odniesieniu do tego skazania postępowanie zostało jednak umorzone z braku warunków do objęcia go wyrokiem łącznym.

Nawet skarżący dostrzegał różnorodność czynów zabronionych, jakie w dorobku ma L. Z., choć nie do końca, skoro nie raczył wspomnieć przestępstw z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, czynu z art. 586 ksh, jak i przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu (art. 297 § 1 kk, art. 300 § 1 i 2 kk) oraz godzącego w prawidłowe wykonywanie czynności przez inspekcję pracy (art. 225 § 2 kk), a także naruszającego wolność związkową (art. 35 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych). Poza tym przestępstwa przeciwko mieniu, czy przestępstwa skarbowe miały różną postać, a w konsekwencji nie przybierały tożsamej kwalifikacji. Podobnie było z godzeniem w wiarygodność dokumentów, skoro skazany popełnił także czyn z art. 276 kk.

Skarżący przemilczał również, w jak długiej perspektywie czasowej mieściła się przestępcza działalność skazanego podlegająca swoistemu podsumowaniu w ramach postępowania o wydanie wyroku łącznego. Jak trafnie dostrzegł to

Sąd Okręgowy, skazany dopuszczał się przestępstw pomiędzy 30 grudnia 2005 r. a 2 kwietnia 2013 r., choć nie można było też nie zauważyć, że zdecydowana ich większość popełniona została w latach 2009-2012. Wcześniej skazany dopuścił się „jedynie” trzech czynów z art. 270 § 1 kk, odpowiednio 30 grudnia 2005 r., 30 kwietnia 2007 r. oraz 29 lutego i 29 kwietnia 2008 r. (z wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju w sprawie II K 1565/11 – opisanego w pkt X części wstępnej), a w okresach zakończonych 2 kwietnia 2013 r. zaczynających się odpowiednio 16 lipca 2011 r. i 16 lipca 2012 r. jeszcze dwóch przestępstw z ustawy o rachunkowości polegających na niezłożeniu w terminie sprawozdań finansowych (z wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach w sprawie IX K 818/13 – opisanego w pkt XV części wstępnej). Nie mniej nie mogło być wątpliwości, że popełnione przez skazanego przestępstwa nie pozostawały w bliskim związku czasowym.

Dostrzec również należało, że popełnianymi były w różnych miejscach, choć niekiedy nieodległych od siebie, również na szkodę innych pokrzywdzonych, tam gdzie byli oni zindywidualizowani. Ponadto nie sposób łączyć ich było z góry obranym planem działania.

Poza tym czynnikiem prognostycznym negatywnie świadczącym o skazanym była wielość popełnionych przez niego dotychczas przestępstw, wręcz przemawiającym za określeniem wymiaru kar łącznych surowszych od wynikającej z dyrektywy absorpcji czy częściowej kumulacji w wysokości zbliżonej do minimum (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 20 września 2001 r., II AKA 154/01, Prok.i Pr. 2002/4//26, wyrok SA w Warszawie z dnia 12 lipca 2000 r., II AKA 171/00, OSA 2001/2/5). Na przestrzeni wspomnianego okresu czasu było ich trzydzieści dziewięć, a pośród nich dwa ciągi przestępstw (jeden dwu, a drugi trzyczynowy) oraz dwa zbiegi idealne w rozumieniu art. 8 § 1 kks. Pewną jednak niezręcznością Sądu Okręgowego było wypominanie skazanemu, że pomimo wcześniejszych wyroków dalej popełniał przestępstwa, kiedy pierwszy wyrok skazujący wobec jego osoby zapadł już po ostatnim popełnionym przez niego czynie. Nie mniej ze względu na dotychczasowy sposób życia skazanego wyrażający się wielością popełnionych czynów zabronionych na przestrzeni przeszło 8 lat nie można przeceniać zachowania skazanego w zakładzie karnym w związku z jego tam nieprzerwanym pobytem od 14 kwietnia 2017 r, nawet jeśli proces resocjalizacji oceniany jest w istocie przez Służbę Więzienną jako przebiegający zgodnie z założeniami i rokuje na przyszłość pozytywnie. Jak trafnie dostrzegł Sąd I instancji, skazany nie wykazał się dotychczas jakimiś szczególnymi osiągnięciami, a otrzymywane nagrody regulaminowe miały związek z wykonywanymi przez niego nieodpłatnie pracami i dobrym zachowaniem w trakcie odbywania kary. Oczywiście docenić należało aktywność skazanego, który karę odbywa w systemie programowego oddziaływania i z zadań przed nim postawionych wywiązuje się na miarę swoich możliwości, wykazuje też krytycyzm wobec popełnionych przestępstw. Nie sposób jednak premiować skazanego za to, że przestrzega regulaminu oraz właściwie zachowuje się w okresie odbywania kary, a w warunkach wolnościowych z dużą łatwością popadał w poważne konflikty z prawem. Poza tym nie można zapominać, że kara łączna, jako pewna formuła służąca podsumowaniu dotychczasowej działalności przestępczej skazanego i zrationalizowaniu kary, jaką winien dalej odbyć, musi też oddziaływać na społeczeństwo kształtując w nim właściwe postawy, w tym poszanowanie dla obowiązującego porządku prawnego. Będąc karą sprawiedliwą nie może być więc karą zbyt łagodną, która mogłaby zostać odebrana jako sposób na uniknięcie negatywnych konsekwencji wynikających z kolejnych skazań. Wyrok łączny wcale też nie ma służyć wyłącznie poprawie sytuacji skazanego. Dlatego stosowanie absorpcji przy wymiarze kary łącznej nie może być sprzeczne z zapobiegawczymi i wychowawczymi celami kary i działać demoralizująco na sprawcę przestępstw, służąc odbieraniu kary łącznej jako instytucji będącej swoistym premiowaniem popełniania przestępstw (por. postanowienie SN z 22 września 2016 r., III KK 140/16, LEX nr 2142559). Stąd też musiało być zrozumiałym, dlaczego wydłużałby się o 4 miesiące pobyt skazanego w warunkach izolacji penitencjarnej względem sytuacji, w której miały do odbycia kolejno poszczególne kary z wyroków jednostkowych. Musiało być tak również dlatego, że łączonymi były w większości kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a podlegające łączeniu kary bezwzględne pozbawienia wolności należały do mniejszości, choć pośród nich była też najsurowsza z łączonych kar.

W tych warunkach nie mogło więc dziwić, że wymiar kar łącznych został ukształtowany przez Sąd Okręgowy z zastosowaniem zasady częściowej kumulacji określanej niekiedy zasadą asperacji. W żadnym razie niedoprowadziło to do zbyt surowego potraktowania skazanego.

Trafnie jednak zostało dostrzeżonym przez skarżącego w toku rozprawy apelacyjnej, że już po wydaniu zaskarżonego wyroku, a przed dniem orzekania w instancji odwoławczej, w odniesieniu do kolejnej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, co więcej objętej węzłem kary łącznej pozbawienia wolności, upłynął okres próby i dalszych sześciu miesięcy, który zgodnie z art. 75 § 4 kk czyni niedopuszczalnym zarządzenie wykonania kary. Chodzi o wyrok Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 4 grudnia 2014 r. w sprawie II K 414/12 wymierzający skazanemu dwie jednostkowe kary po 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 3 letni okres próby (opisany w pkt V części wstępnej). Orzeczenie to uprawomocniło się 22 stycznia 2015 r., a zatem 3 letni okres próby i dalsze 6 miesięcy upłynęło 22 lipca 2018 r.. Na etapie wyrokowania w dniu 7 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy z przyczyn oczywistych okoliczności tej nie mógł uwzględnić, tak jak ją uwzględnił co dwóch innych kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a mianowicie wyrokami Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju w sprawach II K 17/12 i II K 234/13 (opisanych odpowiednio w pkt IV i VIII części wstępnej), co do których jeszcze przed 7 czerwca 2018 r. ewidentnie upłynęły okresy próby i dalsze 6 miesięcy (odpowiednio 2 lutego 2017 r. i 5 listopada 2017 r.). Choć w tym kontekście w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zostało wspomnianym tylko skazanie w sprawie II K 234/13, trafnie jednak zostało podkreślonym przez Sąd I instancji, że niedopuszczalność zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, wynikająca z upływu okresów, o jakich mowa w art. 75 § 4 kk, stanowi przesłankę wykluczającą wykonanie tej kary, czyniąc ją karą niepodlegającą wykonaniu w rozumieniu art. 85 § 2 kk.

Tym samym w sytuacji, gdy kara wymierzona za pozostające w zbiegu realnym przestępstwo, w czasie orzekania w przedmiocie kary łącznej nie mogła być już wykonana i nigdy do wykonania nie może zostać wprowadzona, wykluczone jest jej objęcie węzłem kary łącznej w wyroku łącznym. Taka sytuacja niewątpliwie zachodzi w przypadku określonym przez art. 75 § 4 kk, a więc gdy upłynie 6 miesięcy od zakończenia okresu próby (zob. wyrok SN z 21 marca 2017 r., III KK 72/17, LEX 2271448; wyrok SA w Gdańsku z 18 października 2017 r., II AKa 310/17, LEX 2425609; wyrok SA w Katowicach z 20 lipca 2017 r., II AKa 290/17, LEX 2382750; P. Kardas, Komentarz; W. Wróbel (red.), Nowelizacja prawa karnego w 2015 r. Komentarz, Kraków 2015, s. 494-496).

Powyższe oznaczało, że na czas orzekania w instancji odwoławczej kolejna kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie nadawała się do połączenia na podstawie stanu prawnego, który Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie zastosował kształtując orzeczenie o karach łącznych. Objęcie takiej kary węzłem kary łącznej w wyroku łącznym naruszałoby normę art. 85 § 2 kk, co więcej z niekorzyścią dla skazanego. W sprawach dotyczących wydania wyroku łącznego sąd odwoławczy jest zaś zobowiązany do badania z urzędu, czy w czasie po wydaniu wyroku przez sąd I instancji nie doszło do zmiany stanu faktycznego choćby właśnie z przyczyny wyżej naprowadzonej, a jeżeli taką zmianę stwierdzi, ma obowiązek ją uwzględnić. W takiej sytuacji, stosując normy prawa materialnego, sąd odwoławczy nie może jednak czynić tego wbrew fundamentalnym regułom postępowania, stanowiącym zarazem zasady procesu karnego; jedną z takich podstawowych zasad wyraża zakaz reformationis in peius (zob. wyrok SN z dnia 10 października 2017 r., II KK 184/17, LEX nr 2397596).

Kiedy jednak pominięcie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem z wyroku w sprawie II K 414/12 przy kształtowaniu wymiaru kary łącznej tego rodzaju o bezwzględnym charakterze, który to wchodził jedynie w rachubę w realiach niniejszej sprawy z powodów nie wymagających pogłębionego wywodu, a to z uwagi na rozmiar najsurowszej z kar, która zawsze podlegałaby łączeniu, byłoby z natury rzeczy rozwiązaniem dla skazanego korzystnym (nigdy przecież z przyczyny określonej w art. 75 § 4 kk taka kara nieobjęta węzłem kary łącznej nie podlegałaby i tak odrębnemu wykonaniu, a jej rozmiar nie współkształtowałby wysokości podlegającej wykonaniu kary łącznej), ewidentnie zachodziła konieczność orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności z uwzględnieniem wspomnianej nowej okoliczności, a zatem na bazie innych skazań jednostkowych, niż brane pod uwagę przez Sąd I instancji. W żadnym razie nie naruszałoby to gwarancji, jaką skazanemu dawał art. 434 § 1 kpk i wynikający z niego z uwagi na kierunek zaskarżenia na korzyść zakaz reformationis in peius czyniący niedopuszczalnym wydanie w postępowaniu odwoławczym orzeczenia surowszego. Byłoby zaś nim dopiero takie orzeczenie, które zawierałoby rozstrzygnięcia mniej korzystne z punktu widzenia skazanego w porównaniu z orzeczeniem dotychczasowym z

perspektywy wszystkich możliwych następstw tych rozstrzygnięć dla jego sytuacji prawnej (por. wyrok SN z 1 czerwca 2009 r., V KK 2/09, OSNKW 2009/10/89).

Oczywiście rację miał obrońca i w tym, że po wydaniu zaskarżonego wyroku z dniem 11 października 2018 r. wykonaną w całości została jedna z podlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, mianowicie kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 22 sierpnia 2016 r. w sprawie II K 1317/14, a niewątpliwie wykonanie kary na gruncie art. 85 § 2 kk stanowi negatywną przesłankę objęcia takiej kary węzłem kary łącznej. Z powodu wyżej wskazanego, co do zasady okoliczność tę powinien również z urzędu uwzględnić Sąd odwoławczy. W tym konkretnym przypadku doszedł jednak do wniosku, iż sprzeciwiał się temu zakaz reformationis in peius. Inaczej rzecz ujmując, jej uwzględnienie skutkowałoby wydaniem w instancji odwoławczej orzeczenia surowszego względem tego, jakie zapadło w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, objawiającego się konkretnie wydłużeniem pobytu skazanego w warunkach izolacji penitencjarnej. Oczywiście uprzednio należało rozstrzygnąć, wedle którego stanu prawnego winna zostać orzeczona kara łączna.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 in fine z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 396: dalej: ustawa nowelizująca) w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu 1 lipca 2015 r. zasadą jest stosowanie przepisów rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, również w odniesieniu do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia jej w życie. Nie oznacza to jednak, iż nie będą mogły mieć zastosowania przepisy o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.. Przepis art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej jako *lex specialis* wyłączał zastosowanie art. 4 § 1 kk i wynikającej z niego zasady intertemporalnej jedynie w przypadku, gdy potrzeba orzeczenia kary łącznej po dniu 1 lipca 2015 r. nie wiązała się z prawomocnym skazaniem po tej dacie. Oczywiście zagadnienie intertemporalne nie powstawało również, gdy wszystkie przestępstwa, za które wymierzone kary miałyby podlegać łączeniu, popełnione zostały po 1 lipca 2015 r.. W innych sytuacjach orzekania kary łącznej po 1 lipca 2015 r., art. 4 § 1 kk musi mieć natomiast zastosowanie, skoro kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego. Zatem orzekanie takiej kary, także w wyroku łącznym, powinno następować z uwzględnieniem reguł określonych w art. 4 § 1 kk (por. wyrok SN z 17 stycznia 2013 r., II KK 84/12, OSNKW 2013/5/43). Tak więc, choć zasadą jest stosowanie wówczas przepisów nowych, poprzednio obowiązujące będą miały jednak zastosowanie, kiedy okazać by się miało, że będą względniejsze dla skazanego, a więc prowadzić będą do korzystniejszego ukształtowania rozstrzygnięcia w przedmiocie kary łącznej (por. również W. Wróbel [w:] Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz, Kraków 2015, s. 911-917). W związku z tym w przypadku orzekania o karze łącznej po 1 lipca 2015 r. w odniesieniu do prawomocnych skazań zaistniałych tak przed, jak i po tej dacie, a z takimi mamy niewątpliwie do czynienia w niniejszej sprawie, koniecznym jest każdorazowe dokonanie swoistego testu względności poprzedniego stanu prawnego.

Sąd I instancji orzekał stosując przepisy Kodeksu karnego o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. nadanym ustawą nowelizującą z pewnymi zmianami dokonanymi z dniem 15 kwietnia 2016 r. na mocy ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 437 ze zm.). Sąd ten postąpił tak ze względu na to, że przepisów poprzednio obowiązujących w tym zakresie nie uznał za względniejsze dla skazanego, a w związku z tym reguła intertemporalna z art 4 § 1 kk obligowała do stosowania stanu prawnego obowiązującego w czasie orzekania.

Zastosowanie stanu prawnego obowiązującego do 30 czerwca 2015 r., czy nawet wcześniejszego, a to w związku ze skazaniem również L. Z. na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem za przestępstwo popełnione przed dniem 8 czerwca 2010 r. (wyroki opisane w pkt V, VII i X części wstępnej), a od której do daty jest dopiero dopuszczalnym orzeczenie kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności z połączenia również kary tego rodzaju orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (zob. art. 89 § 1a kk w zw. z art. 89 § 1 kk oraz uchwałę 7 sędziów SN z 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13, OSNKW 2013/12/100), rzeczywiście nie byłoby dla skazanego względniejszym, a więc prowadzącym do ukształtowania orzeczenia o karze łącznej w sposób niosący dla niego mniejszą dolegliwość od tej wynikającej z aktualnego stanu prawnego. Wedle poprzednio obowiązującego brzmienia art. 85 kk, kiedy wszystkich dotychczasowych przestępstw i przestępstw skarbowych skazany dopuścił się zanim co do któregośkolwiek z nich zapadł pierwszy choćby nieprawomocny wyrok, taki bowiem zapadł dopiero 22 kwietnia 2013 r., a łączeniu

podlegały kary jednostkowe i ich wymiar kształtował granice kary łącznej, przy czym dla kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem nie obowiązywał korzystny dla skazanego przelicznik obecnie przewidziany w art. 89 § 1b kk (1 miesiąc takiej kary równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia), ponadto wykonanie kary nie było przeszkodą do jej objęcia węzłem kary łącznej (zob. art. 92 kk obowiązujący do 30 czerwca 2015 r.), za oczywiste musiało uchodzić, nawet wówczas, gdyby z łączenia wyłączyć również kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wymierzone za przestępstwa popełnione przed 8 czerwca 2010 r. (nie licząc kary z wyroku opisanego w pkt V części wstępnej, która z wcześniej wymienionego powodu nie podlegała już łączeniu, a także z tego samego powodu pomijając kary z wyroków opisanych w pkt IV i VIII części wstępnej), że wymierzona zostałaby skazanemu kara łączna pozbawienia wolności w rozmiarze co najmniej 7 lat i 9 miesięcy, a na jej poczet również zaliczonym byłby okres odbywania kary od dnia 14 kwietnia 2017 r.. W najkorzystniejszym dla skazanego układzie granice kary łącznej pozbawienia wolności zamykałyby się przecież w przedziale od 3 lat do 12 lat i 5 miesięcy (gdyby pominąć właśnie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania za przestępstwa popełnione przed 8 czerwca 2010 r., tymczasem Sąd Okręgowy orzekł w granicach od 4 lat do 9 lat i 9 miesięcy). Uwzględniając zasady i dyrektywy wymiaru kary łącznej, a więc i relacje przedmiotowo-podmiotowe zachodzące pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami oraz cele wychowawcze i prewencyjne kary, zdaniem Sądu odwoławczego nie do wyobrażenia byłoby ukształtowanie wysokości kary łącznej pozbawienia wolności na poziomie niższym od wskazanych 7 lat i 9 miesięcy. Jakkolwiek wówczas skazany mógłby liczyć na korzystniejsze ukształtowanie orzeczenia o karze łącznej grzywny, ta byłaby bowiem orzeczona w wysokości mieszczącej się w przedziale od 400 stawek dziennych do 1080 stawek dziennych (zob. art. 39 § 1 kks), przy czym w rozmiarze 650 stawek dziennych byłaby wykonaną na skutek zaliczenia na jej poczet wykonanych grzywien z wyroków jednostkowych w sprawach II K 54/13, III K 50/12, II K 414/12, II K 852/13 i II K 444/15 (opisanych w pkt I, III, V, VII i XI części wstępnej), nie mniej nie rekompensowałoby to skazanemu dłuższego pobytu w warunkach izolacji w ramach kary łącznej pozbawienia wolności, a ten byłby ewidentnie krótszym w przypadku zastosowania aktualnego stanu prawnego. I w tym przecież wypadku bezprzedmiotowymi stałyby się wszystkie kary zastępcze pozbawienia wolności za grzywny, które skazany ma wprowadzone do wykonania i oczekują na odbycie. Jedynie finansowa perspektywa rysująca się przed nim w związku z koniecznością uiszczenia kary łącznej grzywny byłaby zapewne dla niego korzystniejszą. Nie poprawiałoby to jednak położenia skazanego na tyle, by uznać, że względniejszym dla niego byłby stan prawny, wedle którego okres jego izolacji wydłużałby się od kolejne 3 miesiące względem tego wynikającego już tylko z zaskarżonego wyroku.

Wedle natomiast aktualnego stanu prawnego, pomijając w tym miejscu jeszcze skazanie w sprawie II K 1317/14, L. Z. wymierzona musiałaby zostać kara łączna pozbawienia wolności w rozmiarze zawierającym się w granicach od 4 lat do 8 lat. Sąd Apelacyjny mając na względzie dyrektywę wymiaru kary łącznej (zob. art. 85a kk), a ściślej wszystko to, co zostało przywołanym na odparcie podniesionych w apelacji zarzutów, wymierzyłby wówczas konkretnie skazanemu karę łączną pozbawienia wolności w wysokości na pewno nie niższej, niż 6 lat i 2 miesiące. Na jej poczet zaliczonym zostałaby skazanemu jednak dopiero okres od dnia 11 października 2018 r., od kiedy odbywa karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawie V K 60/14 (tzw. wariant pierwszy). Wówczas perspektywa dalszej izolacji skazanego na pewno byłaby krótszą, niż gdyby został zastosowany poprzedni stan prawny. Okres ten liczony od dnia 14 kwietnia 2017 r. zawsze wynosiłby konkretnie co najmniej 7 lat i 8 miesięcy (od dnia 11 października 2018 r. wspomniane przynajmniej 6 lat i 2 miesiące). Zatem jednocześnie byłaby dłuższą względem tej wynikającej z treści zaskarżonego wyroku. Takie postąpienie Sądu odwoławczego kolidowałoby jednak z kierunkiem zaskarżenia i wynikającym z niego zakazem reformationis in peius.

Istotniejszym było jednak to, że w aktualnym stanie prawnym, przyjmując wprawdzie wbrew regulacji art. 85 § 2 kk za podstawę kary łącznej pozbawienia wolności również wykonaną z dniem 11 października 2018 r. karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku w sprawie II K 1317/14, co powodowało, że suma kar podlegających łączeniu z uwzględnieniem przelicznika określonego w art. 89 § 1b kk wynosiła już 9 lat i 6 miesięcy, wymiar kary łącznej kształtowany na nowo zdaniem Sądu Apelacyjnego powinien zostać określony na poziomie 7 lat, a więc takim, który w nieco większym stopniu uwzględniał absorpcję łączonych kar (nawet jeśli mniej korzystne dla skazanego postąpienie Sądu Okręgowego z przyczyn wyżej naprowadzonych nie skutkowało wymierzeniem kary rażąco niewspółmiernie surowej). Wówczas też na poczet tej kary zaliczonym zostałaby już okres odbywania kary od dnia 14 kwietnia 2017 r.

(tzw. wariant drugi). Z tym wiązałyby się krótsza o co najmniej 8 miesięcy perspektywa izolacji skazanego względem sytuacji, w której w zgodzie z art. 85 § 2 kk złączenia wyłączoną byłaby kara pozbawienia wolności z wyroku w sprawie II K 1317/14. Co więcej w takim układzie okres izolacji skazanego byłby krótszy o 2 miesiące względem tego, jaki wynikałby z odrębnego wykonania poszczególnych wyroków (nie licząc nawet korzyści płynącej z tego, że skazany w następstwie wymierzenia kary łącznej grzywny nie będzie musiał odbywać kar zastępczych pozbawienia wolności za grzywny, które podlegały łączeniu).

Oczywiście na gruncie art. 85 § 2 kk, kiedy podstawę wymiaru kary łącznej stanowią również poprzednio orzeczone wobec skazanego kary łączne, wydawać by się mogło, że korzystniejszym dla skazanego rozwiązaniem byłoby wymierzenie mu kary łącznej 6 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności wedle pierwszego wariantu. Wówczas w kolejnym postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego potencjalnie mógł liczyć na ukształtowanie kary łącznej w rozmiarze równym tej karze, czy też mocno do niego zbliżonym. Tak to zdawał się widzieć właśnie obrońca, choć dla wymiaru kary co najwyżej 6 lat pozbawienia wolności. Nie mniej, gdy dane o karalności nie ujawniają kolejnych skazań L. Z., a i opinia o skazanym nie naprowadza, by wobec niego toczyły się kolejne postępowania karne, co zwykle, gdy zachodzi potrzeba realizowania nakazów doprowadzeń osoby pozbawionej wolności, jest w takim dokumencie sygnalizowane, wręcz wspomina on, że brak jest informacji, aby wobec skazanego toczyło się postępowanie karne w innej sprawie (k. 115v), nie sposób tak nakreślonej perspektywy opartej na zdarzeniu przyszłym i niepewnym, z którą jednak bezpośrednio wiązałyby się już teraz o co najmniej 8 miesięcy dłuższa izolacja skazanego względem rozstrzygnięcia opartego na wariacie drugim (a o co najmniej 6 miesięcy, gdyby alternatywą byłaby kara łączna 6 lat pozbawienia wolności), a tym samym odsuniętym w czasie byłby również moment, w którym skazany nabyłby uprawnienia do warunkowego przedterminowego zwolnienia, uważać za nie nienaruszające zakazu reformationis in peius.

Stąd akurat tej zmiany stanu faktycznego, która polegała na wykonaniu z dniem 11 października 2018 r. kary pozbawienia wolności z wyroku w sprawie II K 1317/14, Sąd odwoławczy nie mógł uwzględnić zgodnie z nakazem płynącym z prawa materialnego, gdyż uczyniłby to wbrew w/w fundamentalnej regule postępowania.

Z podanych względów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił pkt 1 i 2 oraz na mocy art. 85 § 1 i 2 kk i art. 89 § 1, 1a i 1b kk w zw. z art. 20 § 2 kks w zw. z art. 39 § 1 i 2 kks połączył skazanemu: kary pozbawienia wolności orzeczone z warunkowym zawieszeniem ich wykonania wyrokami opisanymi w pkt VI, VII i IX, karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wyrokiem opisanym w pkt X, karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt XIV, karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt XIII oraz podlegającą wykonaniu karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt XVI i wymierzył skazanemu karę łączną 7 lat pozbawienia wolności, a na jej poczet na mocy art. 577 kpk zaliczył okres odbytej w całości kary pozbawienia wolności z wyroku opisanego w pkt XIV od dnia 14 kwietnia 2017 r. do dnia 11 października 2018 r. oraz okres odbywanej kary łącznej pozbawienia wolności z wyroku opisanego w pkt XIII od dnia 11 października 2018 r..

W ten sposób przy okazji uczynił zadość wymaganiu, że po dniu 8 czerwca 2010 r., a więc i wedle aktualnego stanu prawnego, podstawę prawną wymierzenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyniku połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych za zbiegające się przestępstwa z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania stanowi również art. 89 § 1a kk (zob. uchwałę 7 sędziów SN z 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13, OSNKW 2013/12/100), nadto uwzględnił, że niepotrzebnym było odwoływanie się w podstawie prawnej rozstrzygnięcia do regulacji intertemporalnej zawartej w art. 19 ustawy nowelizującej (abstrahując od niedokładności takiego wskazania), kiedy zastosowanym został stan prawny obowiązujący w dacie orzekania. Doprecyzowanym zostało też, jakie konkretnie kary zostały połączone, a więc że chodzi o kary bezwzględnego pozbawienia wolności, kary łączne tego rodzaju i o takim charakterze, jak i kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem, w tym karę łączną tego rodzaju o takim charakterze, z uwzględnieniem również tego, że w sprawie V K 60/14 orzeczonymi zostały dwie kary łączne pozbawienia wolności i tylko jedna z nich na zasadzie przewidzianej w art. 8 § 2 kks podlega wykonaniu. Zgodnie ze stosowanym art. 85 § 2 kk, podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 (dopisek SA: odnosi się do łączenia kar

pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem), w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w art. 85 § 1 kk. Stosownie do art. 413 § 2 pkt 2 kpk rozstrzygnięcie o karze w wyroku łącznym powinno być natomiast jednoznaczne.

Co się zaś tyczy orzeczenia o karze łącznej grzywny, to z obrazą art. 85 § 2 kk Sąd Okręgowy połączył również kary jednostkowe grzywny orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju w sprawach II K 459/12 i II K 1565/11 na podstawie art. 71 § 1 kk jako kary akcesoryjne w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kar pozbawienia wolności (w sprawie II K 1565/11 kary łącznej tego rodzaju; opisane odpowiednio w pkt IX i X części wstępnej), a uprzednio jednocześnie węzłem kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności objął owe kary pozbawienia wolności, które w następstwie tego postąpienia stały się karami podlegającymi wykonaniu w ramach kary łącznej. Implicite straciły zatem charakter kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem, co należało potraktować jako sytuację równoważną zarządzeniu ich wykonania w rozumieniu art. 75 kk. Zgodnie zaś z art. 71 § 2 kk w razie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności grzywna orzeczone na podstawie art. 71 § 1 kk nie podlega wykonaniu. To z kolei musiało skutkować tym, że rzeczone grzywny zgodnie z art. 85 § 2 kk nie podlegały łączeniu. Tożsamy skutek musiał być konsekwencją orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności przez Sąd odwoławczy w ramach korekty zaskarżonego wyroku, skoro obejmowała ona kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem orzeczone wspomnianymi wyrokami w sprawach II K 459/12 i II K 1565/11. Ponieważ chodziło o dwie kary grzywny w wymiarze po 50 stawek dziennych, a suma kar tego rodzaju, które Sąd I instancji łączył, wynosiła 1070 stawek dziennych, oczywistym być musi, że pominięcie tych nie podlegających wykonaniu kar i w następstwie tego na nowo ukształtowanie orzeczenia o karze łącznej grzywny z połączenia kar, których suma wynosiła 970 stawek dziennych, a najwyższą z podlegających łączeniu w dalszym ciągu była kara łączna grzywny w ilości 300 stawek dziennych nie pogorszy sytuacji skazanego, a wręcz będzie musiało doprowadzić do jej poprawienia. Zatem zakaz reformationis in peius, jak i kierunek zaskarżenia nie mogły sprzeciwiać się reformatoryjnemu orzekaniu w tym zakresie. Sąd Apelacyjny kierując się przywołanymi już wcześniej w niniejszym dokumencie sprawozdawczym okolicznościami mającymi wpływ na wymiar kary łącznej doszedł zaś do wniosku, iż wobec skazanego należało w zgodzie z prawem materialnym orzec karę łączną grzywny w ilości 600 stawek dziennych (i w tym wypadku w nieco większym stopniu uwzględnił absorpcję łączonych kar). Jednocześnie określił wysokość jednej stawki dziennej kary łącznej grzywny na kwotę 70 złotych. Nie została w ten sposób przekroczona najwyższa wysokość stawki dziennej ustalono poprzednio (art. 86 § 2 kk w zw. z art. 20 § 2 kks). Poza tym zgodnie z art. 40 § 3 kks przy określaniu na nowo stawki dziennej, sąd powinien się kierować wskazaniem określonymi w art. 23 § 3 kks. A ograniczając się wyłącznie do zastosowania tego przepisu in concreto należałoby określić wysokość jednej stawki dziennej dokładnie na poziomie 70 złotych, skoro musiałaby wynosić nie mniej niż 1/30 części minimalnego wynagrodzenia, a to w roku 2018 r. ustalone zostało na kwotę 2100 złotych. Ponadto na kwotę 70 złotych wysokość jednej stawki dziennej ustalił już Sąd I instancji, a apelujący akurat nie miał zastrzeżeń w tym zakresie do rozstrzygnięcia tego sądu w przedmiocie kary łącznej grzywny.

Stąd kolejne zmiany zaskarżonego wyroku, które polegały na uchyleniu pkt 3 i na mocy art. 85 § 1 i 2 kk i art. 86 § 2 kk w zw. z art. 20 § 2 kks w zw. z art. 39 § 1 i 2 kks połączeniu skazanemu: kar grzywny orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt VI, VIII i XII oraz kar łącznych grzywny orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt II, IV, XIII i XV oraz podlegającej wykonaniu kary łącznej grzywny orzeczonej wyrokiem opisanym w pkt XVI i wymierzeniu kary łącznej grzywny w rozmiarze wyżej zaprezentowanym.

Orzekając na nowo karę łączną grzywny Sąd Apelacyjny z przyczyny wyżej naprowadzonej jednoznacznie także oznaczył poszczególne kary podlegające łączeniu, a także pominął w podstawie prawnej rozstrzygnięcia art. 19 ustawy nowelizującej.

Inne ukształtowanie kar łącznych wymusiło również potrzebę uzupełnienia orzeczenia o częściowym umorzeniu postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego opartego o art. 572 kpk, kiedy ostatecznie węzłem kary łącznej nie zostały objęte kara łączna pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczone wyrokiem opisanym w pkt V a także grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt IX i X.

Ponadto zostało dostrzeżonym, że Sąd Okręgowy zaniechał zawarcia w zaskarżonym wyroku łącznym rozstrzygnięcia umarzającego postępowanie odnośnie orzeczonych wobec skazanego kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania wyrokami w sprawach II K 17/12 i II K 234/13 oraz co do grzywien orzeczonych w sprawach II K 414/12 i II K 852/13, choć jednocześnie stwierdził brak warunków do wydania w tym zakresie wyroku łącznego, a winien się był o tym wyraźnie wypowiedzieć. Uchybienie Sądu merytorycznego polegało w tym wypadku na naruszeniu przepisów postępowania, a to art. 413 § 1 pkt 5 kpk w zw. z art. 570 kpk, które niewątpliwie miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Przepis art. 570 kpk stanowi, że wyrok łączny wydaje się z urzędu lub na wniosek skazanego albo prokuratora. Treść tego przepisu wskazuje jednoznacznie, że w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego nie obowiązuje zasada skargowości. Wszak o ile w ogóle zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, to sąd jest obowiązany taki wyrok wydać. Tym samym przedmiotowy zakres tego postępowania nie jest reglamentowany żądaniemi strony (por. postanowienie SN z dnia 10 czerwca 2009 r., II KK 15/09, LEX nr 510675). Przedmiotowy zakres rozważań sądu odzwierciedla część wstępna wyroku łącznego, w której winny być wymienione wszystkie te skazania, które choćby z urzędu stanowiły przedmiot rozważań sądu merytorycznego. Natomiast w części dyspozytywnej wyroku łącznego sąd winien rozstrzygnąć w rozumieniu art. 413 § 1 pkt 5 kpk w takim zakresie, jaki określa jego część wstępna. Sąd nie znajdując podstaw do połączenia konkretnego skazania wymienionego we wniosku, musi to wyrazić wprost w części dyspozytywnej wyroku. Rozwiązaniu tego rodzaju sytuacji służy zaś przewidziany przez ustawodawcę instrument prawny, a mianowicie umorzenie postępowania (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 7 października 2010 r., II AKa 263/10, LEX nr 686861).

Niejako przy okazji należało też wyeliminować jako najzupełniej zbędne rozstrzygnięcie z pkt 5. Zamieszczenie w wyroku łącznym wskazania, w jakim zakresie wyroki podlegające połączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu, jest zbędne ze względu na zawarte w art. 576 § 1 kk wyjaśnienie, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu tylko w zakresie objętym wyrokiem łącznym (por. wyrok SN z 4 stycznia 1977 r., VI KRN 440/76, LEX nr 21730).

Mając na uwadze powyższe, a także nie stwierdzając już innych uchybień, w tym takich podlegających uwzględnieniu niezależnie od kierunku i granic zaskarżenia orzeczenia, Sąd odwoławczy w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Zwalniając z kolei skazanego od ponoszenia wydatków postępowania drugoinstancyjnego Sąd odwoławczy kierował się tym, że w sytuacji, w jakiej się on znajduje, a więc gdy przed nim jeszcze wieloletni pobyt w warunkach izolacji, poniesienie ich przez niego byłoby zbyt uciążliwe.

SSO del. Marcin Schoenborn SSA Gwidon Jaworski SSA Piotr Pośpiech